

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради Національного
університету цивільного захисту України
від _____ року,
протокол № _____

Т.в.о. ректора

Олег СЕМКІВ

" " _____ 2024 року

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА**

за спеціальністю 101 Екологія
галузі знань 10 Природничі науки

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ другий

СТУПІНЬ магістр

Харків2024

Рішення про внесення змін до освітньої програми

Зміни до освітньої програмизатвердженовченою радою Національного
університету цивільного захисту України

Протокол від « _____ » _____ 20__ року № _____

Голова вченої ради

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Зміни до освітньої програмизатвердженовченою радою Національного
університету цивільного захисту України

Протокол від « _____ » _____ 20__ року № _____

Голова вченої ради

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Зміни до освітньої програмизатвердженовченою радою Національного
університету цивільного захисту України

Протокол від « _____ » _____ 20__ року № _____

Голова вченої ради

(підпис)

(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено на основі стандарту вищої освіти України за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 10 Природничі науки, спеціальність 101 Екологія, затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 4 жовтня 2018 року № 1066, та професійного стандарту «Еколог», затвердженого наказом Міністерства економіки України № 1111-22 від 4 травня 2022 р., проектною групою у складі:

керівник проектної групи (гарант освітньої програми):

БРИГАДА Олена Володимирівна, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки, кандидат технічних наук, доцент;

члени проектної групи:

БОЖКО Олена Сергіївна, головний спеціаліст відділу раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів Департаменту захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної (військової) адміністрації (за згодою).

ГОРНОСТАЛЬ Стелла Анатоліївна, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки, кандидат технічних наук, доцент.

ІЛЬІНСЬКИЙ Олексій Володимирович, викладач кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки, кандидат біологічних наук, доцент (рівень володіння іноземною мовою С1).

ЧОРНС Катерина Євгеніївна, здобувачка вищої освіти першого курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти (за згодою).

1 Профіль освітньої програми «Екологічна безпека»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет цивільного захисту України Факультет техногенно-екологічної безпеки Кафедра охорони праці та техногенно-екологічної безпеки
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації (відповідно до стандарту вищої освіти)	Магістр Магістр з екології
Офіційна назва освітньої програми	«Екологічна безпека»
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію спеціальності, виданий Міністерством освіти і науки України, строк дії сертифіката до 2024 року
Цикл/рівень вищої освіти	Національна рамка кваліфікацій - 7 рівень, Рамка кваліфікацій Європейського простору - другий цикл вищої освіти
Передумови	Наявність вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр»
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До наступної акредитації
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	www.nuczu.edu.ua/ розділ «Освітня діяльність», підрозділ «Освітні програми та проекти освітніх програм»
2 – Мета освітньо-професійної програми	
Формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування у професійній діяльності у сфері екологічної безпеки, охорони довкілля та збалансованого природокористування.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область	Об'єктами предметної області є: структура та функціональні компоненти екосистем різного рівня та походження; антропогенний вплив на довкілля та оптимізація природокористування. Теоретичним змістом предметної області є: поняття, концепції, принципи природничих наук, сучасної екології та їх використання для охорони навколишнього середовища, збалансованого природокористування та сталого розвитку. Застосовується обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень будови та властивостей екологічних систем різного рівня та походження.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна. Освітня програма орієнтована на підготовку фахівців з питань забезпечення екологічної безпеки Акцент на підготовку фахівців, здатних до дослідження питань забезпечення екологічної безпеки в умовах надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

<p>Фокус освітньої програми: загальна/спеціальна</p>	<p>Спеціальна освіта і професійна підготовка ініціативних та здатних до дослідження питань екологічної безпеки фахівців, що пов'язано з охороною довкілля, раціональним природокористуванням, аналізом, попередженням та прогнозуванням надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.</p> <p>Програма базується на освітніх компонентах, що орієнтовані на актуальні напрями забезпечення екологічної безпеки та сприятимуть подальшому професійному і науковому розвитку здобувачів.</p> <p><i>Ключові слова: екологічна безпека, забруднюючі речовини, надзвичайні ситуації, охорона довкілля.</i></p>
<p>Особливості освітньої програми</p>	<p>Унікальність програми полягає в її практико-орієнтованому підході до підготовки здобувачів вищої освіти, поглибленні практичної складової професійної діяльності та орієнтації здобувачів на подальшу наукову кар'єру з метою формування особистості фахівця, здатного розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері екологічної безпеки, захисту довкілля та збалансованого природокористування, в тому числі за умов надзвичайних ситуацій та викликів сьогодення, для стратегічного розвитку суспільства, держави, території, громади.</p> <p>Реалізація програми передбачає залучення до аудиторних занять експертів галузі, науковців, представників роботодавців (стейкхолдерів), професіоналів-практиків, які мають фаховий досвід з питань екологічної безпеки, що забезпечить формацію нового покоління ефективних кадрів, лідерів у сфері забезпечення захисту довкілля, які сприятимуть здійсненню необхідних країні реформ.</p>
<p>4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	
<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Фахівці підготовлені до роботи в галузі забезпечення екологічної безпеки, природоохоронної сфери, на промислових підприємствах, в проектних та науково-дослідних організаціях та установах тощо. Здатні виконувати зазначені професійні роботи за ДК 003:2010:</p> <p>Еколог, код КП 2211.2; Експерт з екології, код КП 2211.2; Інженер з переробки радіоактивних відходів; Інженер-технолог з очищення води, код КП 2146.2; Інженер з охорони навколишнього середовища, код КП 2149.2; Інженер з техногенно-екологічної безпеки, код КП 2149.2; Інженер з охорони природних екосистем, код КП 2213.2; Інженер з відтворення природних екосистем, код КП 2213.2; Інженер з природокористування, код КП 2213.2; Інспектор державний з техногенного та екологічного нагляду, код КП 3439; Організатор природокористування, код КП 3439; Технік-еколог, код КП 3211; Інспектор з охорони природи, код КП 3212</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Продовження здобуття вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та здобувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих.</p>

5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, професійно-орієнтоване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику. Передбачено використання елементів дистанційного навчання на платформах Skype, Zoom, Moodle, OpenTest тощо.
Система оцінювання	Поточні звіти, доповіді, усні презентації, поточний контроль, розрахункові завдання, лабораторні роботи, заліки, екзамени, захист звіту з практики, стажування, захист кваліфікаційної роботи. Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з освітніх компонентів (навчальних дисциплін, переддипломної практики та кваліфікаційної роботи) здійснюється 100-бальною шкалою. Система оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів передбачає поточний, підсумковий (семестровий) контроль знань та атестацію.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та вимог
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК04. Здатність розробляти та управляти проектами.
	ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
	ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.
	ЗК08. Здатність проведення наукових досліджень в професійній сфері.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК09. Обізнаність на рівні новітніх досягнень, необхідних для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
	СК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.
	СК11. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності.
	СК12. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.
	СК13. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.
	СК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

	СК15. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.
	СК16. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації на основі інноваційних підходів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
	СК17. Здатність самостійно розробляти екологічні проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.
	СК18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.
	СК19. Здатність застосовувати знання з регламентації діяльності в сфері екологічної безпеки; обізнаності у видах юридичної і майнової відповідальності за екологічні правопорушення і порядку застосування державних санкцій в сфері екологічної безпеки.
	СК20. Здатність самостійно обирати та застосовувати технології захисту довкілля, в тому числі, з урахуванням наслідків військових дій.
	СК21. Здатність застосовувати нормування антропогенного навантаження на довкілля
	СК22. Здатність оцінювати поточний стан навколишнього середовища та виправдані альтернативи планованої діяльності
	СК23. Здатність оцінювати та прогнозувати вплив виробництва на стан навколишнього середовища

7 – Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01. Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля
ПРН02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності
ПРН03. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання
ПРН04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог
ПРН05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень
ПРН06. Знати новітні методи та інструментальні засоби екологічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання
ПРН07. Уміти спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності
ПРН08. Уміти доносити зрозуміло і неоднозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу
ПРН09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог
ПРН10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища
ПРН11. Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля
ПРН12. Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки

антропогенного впливу на природні середовища	
ПРН13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля	
ПРН14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах	
ПРН15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог	
ПРН16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов	
ПРН17. Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.	
ПРН18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформації при проведенні інноваційної діяльності	
ПРН19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами	
ПРН20. Володіти основами еколого-інженерного проектування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля	
ПРН21. Уміти проводити контроль за дотриманням підприємствами, установами, організаціями, незалежно від форм власності, вимог державних стандартів, норм, правил у сфері екологічної безпеки, планувати та впроваджувати профілактичні заходи щодо запобігання правопорушень у сфері екологічної безпеки.	
ПРН22. Уміння обирати оптимальну технологію захисту довкілля в умовах надзвичайних ситуацій, в тому числі, що спричинені військовими діями	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації освітньої програми	
Кадрове забезпечення	У викладанні навчальних дисциплін беруть участь доктори наук, професори, кандидати наук, доценти, які мають досвід практичної, наукової та педагогічної роботи.
Матеріально-технічне забезпечення	Обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для натурних, лабораторних та дистанційних досліджень будови та властивостей екологічних систем різного рівня та походження.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчальний процес з обов'язкових дисциплін забезпечується методичними комплексами дисциплін, що складаються з підручників, методичних розробок до практичних занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти, екзаменаційних та тестових запитань різної складності (для самоперевірки, для екзаменів, для тренінгів) тощо.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Право на національну кредитну мобільність може бути реалізоване на підставі Закону України «Про вищу освіту» і договорів про співробітництво між Університетом та вітчизняними закладами вищої освіти.
Міжнародна кредитна мобільність	Право на міжнародну кредитну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проектів, а також здобувачами вищої освіти з власної ініціативи, на основі індивідуальних запрошень.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливо за умови наявності акредитації освітньої програми.

2 Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність

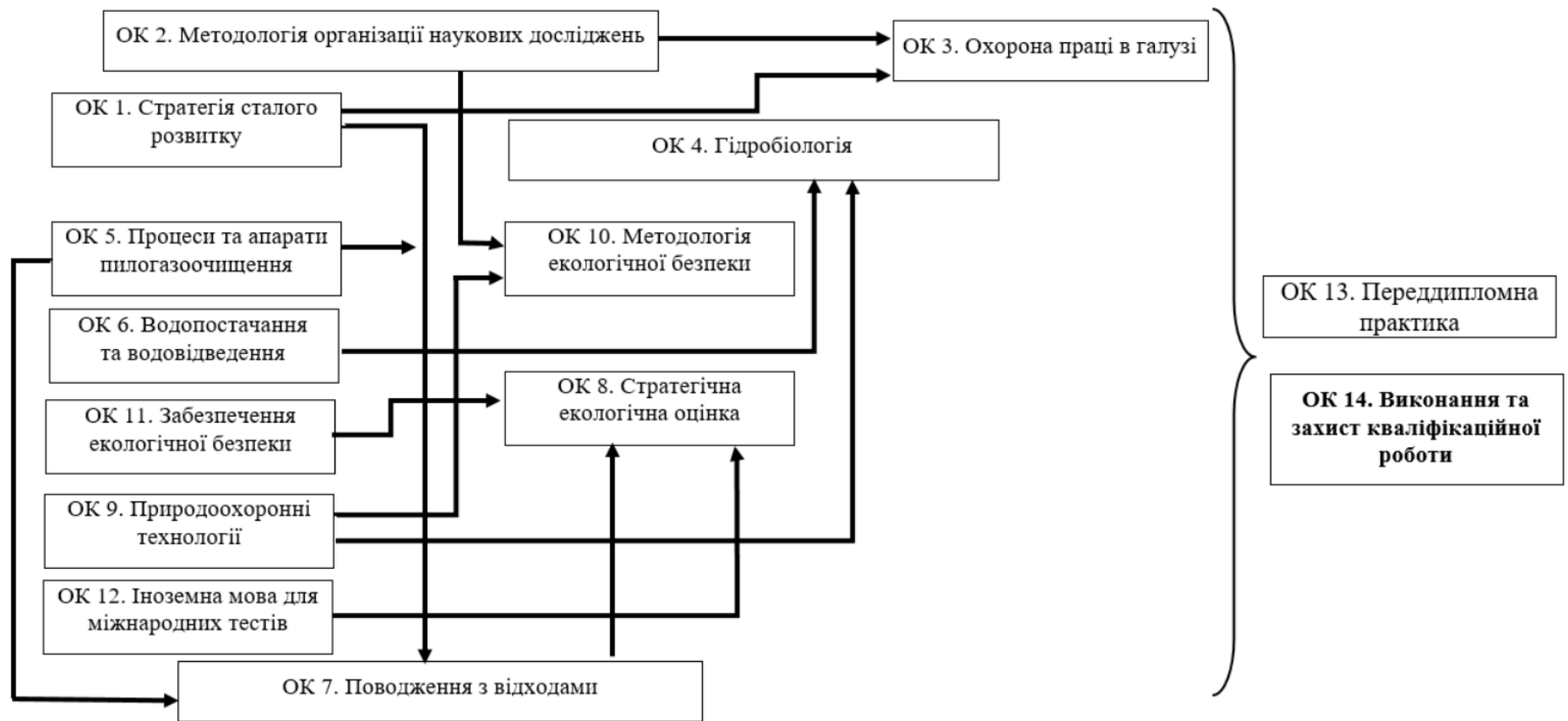
2.1 Перелік компонентів освітньої програми

Код компонента	Компоненти освітньої програми(навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, контрольні заходи тощо)	Кількість кредитів	Форми підсумкового контролю
ЗАГАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ			
OK 1.	Стратегія сталого розвитку	3	диференційований залік
OK 2.	Методологія та організація наукових досліджень	6	диференційований залік, екзамен
OK 3.	Охорона праці в галузі	4	екзамен
ПРОФЕСІЙНІ ОBOB'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ			
OK 4.	Гідробіологія	7	диференційований залік, екзамен
OK 5.	Процеси та апарати пилогазоочищення	3	екзамен
OK 6.	Водопостачання та водовідведення	4	екзамен
OK 7.	Поводження з відходами	6	диференційований залік, екзамен
OK 8.	Стратегічна екологічна оцінка	3	екзамен
OK 9.	Природоохоронні технології	3	екзамен
OK 10.	Методологія екологічної безпеки	5,5	екзамен
OK 11.	Забезпечення екологічної безпеки	4,5	екзамен
OK 12	Іноземна мова для міжнародних тестів	3	диференційований залік
OK 13	Переддипломна практика	6	диференційований залік
Атестація			
OK 14	Виконання та захист кваліфікаційної роботи	9	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		67	
Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми*			
Загальний обсяг вибірових компонентів:		23	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

*– здобувач вищої освіти має право формувати індивідуальну освітню траєкторію з урахуванням власного творчого потенціалу, особистого зростання та своїх професійних інтересів і здійснювати вибір освітніх компонентів в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС робочого навчального плану, передбачених для відповідної освітньої програми.

2.2 Структурно-логічна схема освітньої програми

1 курс		2 курс
1 семестр	2 семестр	3 семестр

3 Форма випускної атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання комплексної проблеми у сфері екології, охорони довкілля та/або збалансованого природокористування, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування.

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті НУЦЗ України або розміщена у електронному репозитарії НУЦЗ України.

Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма:

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
2. «Кодекс цивільного захисту України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.
3. Водний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Земельний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
5. Закон України «Про охорону праці». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>.
9. ДК003:2010 Національний класифікатор України «Класифікатор професій», затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 237 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.
10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020р. № 584). URL: http://edu-mns.org.ua/img/news/8982/Methodichni_rekomendaciji_2020_z_Nakazom.pdf.
11. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.01.2021 № 102 «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) та додатка до них, зразка академічної довідки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0122-21#Text>.
12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» в галузі знань 10 «Природничі науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 4 жовтня 2018 року № 1066. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/101-ekologiya-magistr.pdf>.

13. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.

14. Наказ Міністерства економіки України № 1111-22 від 4.05.2022 р. «Про затвердження професійного стандарту “Еколог”» https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/421-nakaz_1111.pdf?fs=e&s=cl

**Керівник проектної групи
(гарант освітньої програми)**

доцент кафедри охорони праці та
техногенно-екологічної безпеки,
кандидат технічних наук, доцент

Олена БРИГАДА